

Avdelningen för hållbar energianvändning
Urban Bergström
016-544 21 60
urban.bergstrom@energimyndigheten.se

Försvarsdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Yttrande angående Slutbetänkande En ny ransonerings- och prisregleringslag (SOU 2009:69) av utredningen om översyn av ransoneringslagen (1978:268) och prisregleringslagen (1979:978) samt angränsande lagstiftning

Sammanfattning

- Energimyndigheten är i princip positiv till utredningens slutsatser.
- Energimyndigheten anser dock att det är olämpligt att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ska få en utökad operativ roll vid ransoneringslagstiftning.

Energimyndighetens ställningstagande

-Energimyndigheten delar utredningens slutsatser att tillämpningen av ransonerings-, förfogande- eller prisregleringsåtgärder måste klart avgränsas och ska styras av att det har uppkommit en viss situation i vilken det blir nödvändigt att ingripa i marknaden och styra fördelningen eller prissättningen av förnödenheter.

-Energimyndigheten delar också utredningens slutsatser att det finns särskilda svagheter och därmed risk för försörjningssvårigheter inom olje- och elsektorn.

-Energimyndigheten är positiv till utredningens förslag att införliva prisregleringslagen i en ny ransonerings- och prisregleringslag.

-Energimyndigheten anser att det är olämpligt att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har en operativ roll i informationsfrågor till allmänheten inför och under ransoneringslagstiftning. Sektorsmyndigheters ansvar före och under krisen bör inte överföras till MSB som ska ha en sektorsövergripande, samordnande roll. Att flytta över delar av sektorsansvar till MSB riskerar leda till ökad otydlighet om ansvar och roller och därmed görs avsteg från grundprinciper inom svensk krishantering som ansvarsprincip och sektorsansvar.

-Utredningen skriver att det är lämpligt att MSB ges en kontrollerande roll när det gäller utarbetande av ransoneringsplaner. Energimyndigheten anser att det vore att åter göra avsteg från grundprinciper för svensk krishanterings ansvarsprinciper samt sektorsansvar. En myndighet är inte överordnad en annan enligt statens ansvarsfördelning.

- Utredningen undviker en viktig huvudfrågeställning i sitt uppdrag genom att i lagtexten föreslå att ransonering enligt lagen endast ska tillämpas då det inte strider mot EG-fördragets regler om fri handel. På så sätt flyttas problematiken till dem som har att tillämpa lagen. (Jfr utredningens egen formulering av sitt uppdrag på sid 37 "utreda vad som krävs för att genomföra en effektiv och ändamålsenlig fördelning i krig och vid allvarliga krissituationer i fred"). Ökad tydlighet om vad detta innebär rent praktiskt hade varit lämpligt.

- Utredningen trycker tydligt på att ransonering snabbt endast kan komma tillstånd om mycket finns förberett och ansvar och roller är tydliga. Utredningen trycker även på de särskilda förutsättningar och behov som gäller för elförsörjningen. Energimyndigheten saknar idag tydliga instruktioner från regeringen kring just förberedelser inför hantering av elenergibrist. Utredningen borde ha tryckt på behovet av ökad tydlighet från regeringen till ansvariga myndigheter när det gäller ansvar och roller.

- Utredningen skriver att grundläggande säkerhetsnivåer finns inom elförsörjningsområdet. När det gäller de ändringar som infördes i ellagen efter stormen Gudrun 2006 är det fråga om funktionskrav som innebär en form av minimikrav från samhällets sida på infrastrukturägaren. Dessa skapar ökad tydlighet av hur ansvaret fördelas mellan eldistributör och elanvändare. Dock är det definierat som funktionskrav. MSBs begrepp grundläggande säkerhetsnivå ska inte användas i detta sammanhang.

Specifika synpunkter

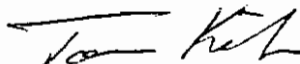
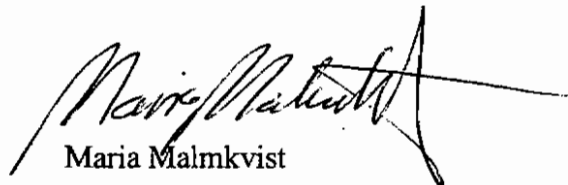
- Sid 78 Energimarknadsinspektionen har i en rapport lämnat förslag till att lagen om effektreserv (genom upphandling av Svenska Kraftnät) ska förlängas efter 2011. Målet är dock att finna en lösning på detta och successivt avveckla den centralt upphandlade effektreserven, senast till efter vintern 2019/2020.

- Sid 78-79 beskrivs Styrelsutredningens förslag. Kommunens roll i planeringssystemet omnämns dock inte vilket ger läsaren en något skev bild av systemet. Energimyndighetens förslag på text: "Energimyndighetens utredning Styrel har lagt fram ett förslag för att möjliggöra att större hänsyn tas till samhällskonsekvenser vid en påtvingad bortkoppling av elförbrukning vid effektbrist. Genom att göra bortkopplingen i lokalnäten kan hänsyn tas till vilka användare som bör prioriteras. Bortkopplingen kan då göras selektivt, och konsekvenserna av ett elavbrott minskas om de användare som har störst behov av el kan prioriteras. Förslaget innebär att planering genomförs på lokal nivå av kommuner i samarbete med elnätsföretag. Länsstyrelsen gör en regional avvägning och fattar det prioriteringsbeslut som ska ligga till grund för elnätsföretagens bortkoppling om systemet snabbt måste aktiveras".

- Sid 77 (3.4.2). Det finns krav på marknadsaktörerna: "Naturgaslagen ålägger aktörerna på naturgasmarknaden att planera och vidta nödvändiga åtgärder för att

säkerställa naturgasförsörjningen. Lagen innebär också att särskilda minimikrav för en trygg naturgasförsörjning till konsumenterna ska klaras”.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Tomas Kåberger. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit avdelningscheferna Anneli Eriksson, Josephine Bahr Ljungdell, Zofia Lublin, Andres Muld och Birgitta Palmberger, ställföreträdande avdelningschefen Eija Östberg, verksjuristen Fredrik Selander, utvecklingsdirektören Lars Guldbrand, enhetschefen Maria Malmkvist samt handläggarna Mikael Toll, Conny Lundgren och Urban Bergström. Maria Malmkvist var föredragande.


Tomas Kåberger
Maria Malmkvist

